Středa 18. září 2019

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

EVROPSKÝ PARLAMENT

P9_TA(2019)0016

Vystoupení Spojeného království z EU

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. září 2019 o současném stavu jednání o vystoupení Spojeného království z Evropské unie (2019/2817(RSP))

(2021/C 171/01)

Evropský parlament,

— s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (SEU) a Smlouvu o fungování Evropské unie (SFEU),

— s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie ze dne 7. prosince 2000 (dále jen „Listina“), která byla vyhlášena dne 12. prosince 2007 ve Štrasburku a vstoupila v platnost společně s Lisabonskou smlouvou v prosinci 2009,

— s ohledem na oznámení podle čl. 50 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii, které předsedkyně vlády Spojeného království předala Evropské radě dne 29. března 2017,

— s ohledem na svá usnesení ze dne 5. dubna 2017 o jednáních se Spojeným královstvím poté, co oznámilo svůj záměr vystoupit z Evropské unie ([1]), ze dne 3. října 2017 o současném stavu jednání se Spojeným královstvím ([2]), ze dne 13. prosince 2017 o současném stavu jednání se Spojeným královstvím ([3]) a ze dne 14. března 2018 o rámci budoucích vztahů mezi EU a Spojeným královstvím ([4]),

— s ohledem na pokyny Evropské rady (článek 50) ze dne 29. dubna 2017 v návaznosti na oznámení Spojeného království podle článku 50 SEU a na přílohu k rozhodnutí Rady ze dne 22. května 2017, která obsahuje směrnice pro sjednání dohody se Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska o podmínkách jeho vystoupení z Evropské unie,

— s ohledem na pokyny Evropské rady (článek 50) ze dne 15. prosince 2017 a na přílohu k rozhodnutí Rady ze dne 29. ledna 2018, kterým se doplňuje rozhodnutí Rady ze dne 22. května 2017 o zmocnění k zahájení jednání se Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska o dohodě o podmínkách jeho vystoupení z Evropské unie,

([1]) Úř. věst. C 298, 23.8.2018, s. 24.
([2]) Úř. věst. C 346, 27.9.2018, s. 2.
([3]) Úř. věst. C 369, 11.10.2018, s. 32.
([4]) Úř. věst. C 162, 10.5.2019, s. 40.

— s ohledem na společnou zprávu vyjednavačů Evropské unie a vlády Spojeného království ze dne 8. prosince 2017 o pokroku v první fázi jednání podle článku 50 SEU o spořádaném vystoupení Spojeného království z Evropské unie,

— s ohledem na dohodu o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii, kterou podpořila Evropská rada dne 25. listopadu 2018 („dohoda o vystoupení"), a na prohlášení uvedená v zápisu ze zasedání Evropské rady z tohoto dne;

— s ohledem na politické prohlášení, v němž se stanoví rámec budoucích vztahů mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím a které schválila Evropská rada dne 25. listopadu 2018 (dále jen „politické prohlášení"),

— s ohledem na závěry Evropské rady (článek 50) ze dne 13. prosince 2018,

— s ohledem na společné prohlášení doplňující politické prohlášení a na nástroj týkající se dohody o vystoupení ze dne 11. března 2019,

— s ohledem na rozhodnutí Evropské rady (EU) 2019/476 učiněné se souhlasem Spojeného království dne 22. března 2019, kterým se prodlužuje lhůta podle čl. 50 odst. 3 SEU ([1]),

— s ohledem na rozhodnutí Evropské rady (EU) 2019/584 učiněné se souhlasem Spojeného království dne 11. dubna 2019, kterým se prodlužuje lhůta podle čl. 50 odst. 3 SEU ([2]),

— s ohledem na rozhodnutí Rady (EU) 2019/642 ze dne 13. dubna 2019, kterým se mění rozhodnutí (EU) 2019/274 ze dne 11. ledna 2019, poskytující souhlas s podpisem dohody o vystoupení jménem Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii s výhradou jejího uzavření ([3]),

— s ohledem na čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že je brexit bezprecedentní a politováníhodnou událostí, jejíž negativní dopady by zmírnilo spořádané vystoupení Spojeného království z Evropské unie (EU);

B. vzhledem k tomu, že Spojené království a Evropská unie zůstanou blízkými sousedy a budou mít i nadále mnoho společných zájmů; vzhledem k tomu, že rámec takovýchto blízkých vztahů je stanoven v politickém prohlášení, na jehož základě je možné tyto společné zájmy chránit a podporovat, a to i prostřednictvím nových vztahů v oblasti obchodu;

C. vzhledem k tomu, že Evropský parlament zastupuje všechny občany EU a během celého procesu, který povede k vystoupení Spojeného království, bude aktivně bránit jejich zájmy;

D. vzhledem k tomu, že ve Spojeném království žije v současnosti asi 3,2 milionu občanů ze zbývajících 27 členských států (EU-27) a v zemích EU-27 pobývá asi 1,2 milionu občanů Spojeného království; vzhledem k tomu, že občané EU, kteří si zvolili bydliště v jiném členském státě, jednali na základě práv, která jim zaručují právní předpisy EU, a předpokládali, že těchto práv budou požívat po celý svůj život;

E. vzhledem k tomu, že dalších 1,8 milionu občanů narozených v Severním Irsku má na základě Velkopáteční dohody nárok na irské občanství, a tudíž i nárok na občanství EU a na práva spojená s občanstvím EU v zemi, kde pobývají;

F. vzhledem k tomu, že EU a Spojené království jako členský stát opouštějící Unii jsou v prvé řadě povinny zajistit komplexní a reciproční přístup k ochraně práv občanů EU žijících ve Spojeném království a občanů Spojeného království žijících v zemích EU-27;

([1]) Úř. věst. L 80 I, 22.3.2019, s. 1.
([2]) Úř. věst. L 101, 11.4.2019, s. 1.
([3]) Úř. věst. L 110 I, 25.4.2019, s. 1.

G. vzhledem k tomu, že nedávná prohlášení vlády Spojeného království nasvědčující tomu, že hodlá ve vztahu k EU uplatňovat politiku rozdílné regulace, vyvolávají pochybnosti o tom, nakolik mohou být budoucí obchodní vztahy EU a Spojeného království blízké;

H. vzhledem k tomu, že vystoupení Spojeného království z EU nesmí za žádných okolností ohrozit mírový proces v Severním Irsku, ani nesmí poškodit ekonomiku irského ostrova, k čemuž by došlo při jakémkoli zpřísnění režimu na hranicích mezi Severním Irskem a Irskem a čemuž měla za všech okolností zabránit plánovaná pojistka, na níž se dohodly Spojené království a EU v dohodě o vystoupení;

I. vzhledem k tomu, že Velkopáteční dohoda uznává „legitimitu každé svobodného rozhodnutí učiněného většinou obyvatel Severního Irska v souvislosti s jeho postavením“;

J. vzhledem k tomu, že vláda Spojeného království trvá na tom, že pojistka musí být z dohody o vystoupení odstraněna, avšak dosud nepředložila žádné právně funkční návrhy, které by ji mohly nahradit;

K. vzhledem k tomu, že se jeví, že vláda Spojeného království si za svou hlavní politickou prioritu zvolila plánování brexitu „bez dohody“ a že jsou někteří členové vlády Spojeného království přesvědčeni o tom, že by odchod bez dohody byl nejlepším možným výsledkem procesu vystoupení této země z EU;

L. vzhledem k tomu, že předseda vlády Spojeného království řekl, že brexit bez dohody by byl „diplomatickou prohrou“;

M. vzhledem k tomu, že v souladu se společným nástrojem k dohodě o vystoupení, který byl dohodnut dne 11. března 2019 na žádost Spojeného království, je nutným předpokladem pro ratifikaci dohody o vystoupení společná práce na alternativním ujednání;

N. vzhledem k tomu, že vystoupení Spojeného království z EU bez dohody by ekonomicky velmi poškodilo obě strany, i když by podle oficiálních údajů a zpráv vlády Spojeného království byly takovéto hospodářské škody nepoměrně větší na straně Spojeného království včetně jeho zámořských území;

O. vzhledem k tomu, že má jednota orgánů EU a zemí EU-27 i nadále zásadní význam a bude zachována;

Dohoda o vystoupení a politické prohlášení

1. je přesvědčen, že je v naprosto jednoznačném zájmu Spojeného království i EU, aby vystoupení Spojeného království z EU proběhlo spořádaným způsobem;

2. je i nadále přesvědčen, že dohoda o vystoupení jakožto prostředek pro zajištění takovéhoto spořádaného odchodu Spojeného království z EU je spravedlivá a vyvážená a že plně respektuje jak otázky, v nichž nehodlá Spojené království za žádných okolností ustoupit, tak zásady EU;

3. poznamenává, že hodnota dohody o vystoupení spočívá v tom, že poskytuje právní jistotu všem, na něž bude mít vystoupení Spojeného království z EU dopad, a že v nejvyšší možné míře:

— chrání práva a životní rozhodnutí občanů EU pobývajících ve Spojeném království i britských občanů pobývajících v zemích EU-27,

— zahrnuje pojistku týkající se hranic mezi Irskem a Severním Irskem, která v případě, že nebudou nalezena společná řešení v rámci budoucí dohody nebo funkční alternativní ujednání přinášející stejné záruky, ochrání Velkopáteční dohodu a mírový proces v Severním Irsku a zabrání zpřísnění režimu na hranici, čímž podpoří spolupráci mezi severem a jihem a hospodářství v rámci celého ostrova a zajistí integritu vnitřního trhu EU,

— zajišťuje jediné finanční vypořádání se Spojeným královstvím zahrnující veškeré právní závazky plynoucí z neuhrazených závazků a obsahuje ustanovení o položkách nezahrnutých do rozvahy, podmíněných závazcích a ostatních finančních nákladech, které vzniknou v přímém důsledku vystoupení Spojeného království z Unie,

— zahrnuje, na žádost Spojeného království a s cílem zajistit právní jistotu a kontinuitu i čas na jednání o budoucích vztazích EU a Spojeného království, přechodné období trvající do 31. prosince 2020, které lze jednou prodloužit, a to až o dva roky,

— řeší další otázky spojené s oddělením, které umožní spořádané vystoupení Spojeného království z EU,

— obsahuje také správní ustanovení, která chrání úlohu Soudního dvora Evropské unie (SDEU) při případné interpretaci dohody o vystoupení;

4. poukazuje na skutečnost, že základní možnosti, které jsou Spojenému království k dispozici s ohledem na hranici mezi Irskem a Severním Irskem, jsou stále stejné a zůstanou stejné bez ohledu na složení britské vlády; připomíná, že britská vláda odmítla první návrh EU, který obsahoval pojistku pouze pro Severní Irsko, a následně si vyžádala, aby byl tento návrh přepracován do podoby odpovídající aktuální dohodě o vystoupení; potvrzuje, že je připraven vrátit se k pojistce pouze pro Severní Irsko, avšak zdůrazňuje, že neudělí svůj souhlas s dohodou o vystoupení bez pojistky;

5. konstatuje, že pojistku podporuje naprostá většina politických stran zastoupených v severoirské sněmovně a – podle nedávných průzkumů veřejného mínění – také většina občanů v Severním Irsku;

6. připomíná, že pojistka má být uplatněna výhradně jakožto dočasné opatření a jen v nejzazším případě, a vítá veškerá opatření, která tuto skutečnost ozřejmují; vítá obzvláště, že – jak stanoví samotná dohoda o vystoupení – má být vynaloženo úsilí i investice na zkoumání toho, jak by do budoucna mohla být využita alternativní uspořádání založená na nových technologiích s cílem umožnit neexistenci tzv. tvrdé hranice na irském ostrově;

7. konstatuje, že tato alternativní uspořádání jsou přijatelná pouze tehdy, umožňují-li vyhnout se existenci fyzické infrastruktury na hranici nebo s tím spojeným ověřováním a kontrolám, chránit ekonomiku celého ostrova, zachovat Velkopáteční dohodu (včetně zachování podmínek, které jsou nezbytné pro pokračování spolupráce mezi severem a jihem) a zaručit integritu vnitřního trhu EU;

8. je přesvědčen, že je na Spojeném království, aby předložilo písemné návrhy obsahující takováto alternativní uspořádání, která budou plně funkční, budou komplexně řešit otázku veškerého ověřování a kontrol prováděných na vnějších hranicích EU, budou v souladu s ustanoveními odstavců 43 a 49 společné zprávy ze dne 8. prosince 2017 a budou zohledňovat případné budoucí rozdíly mezi právními předpisy Spojeného království a EU; s politováním konstatuje, že navzdory prohlášením některých členů britské vlády ohledně existence takovýchto alternativních uspořádání vláda Spojeného království doposud nepředložila právně funkční návrhy, které by pojistku mohly nahradit;

9. konstatuje, že politické prohlášení stanovující rámec budoucích vztahů mezi EU a Spojeným královstvím je v souladu s usnesením Evropského parlamentu ze dne 14. března 2018 o rámci budoucích vztahů mezi EU a Spojeným královstvím, které vyzývá k uzavření dohody o přidružení, a také s podrobnými stanovisky výborů Parlamentu, a odráží rozhodnutí Spojeného království ohledně rozsahu a hloubky jeho budoucího vztahu s EU;

10. potvrzuje, že je připraven proměnit politické prohlášení v dokument formálnější a právní povahy stanovující cíl uzavřít dohodu o přidružení mezi EU a Spojeným královstvím, která by navazovala natolik úzkou spolupráci, že by již nebylo třeba uplatnit pojistku ani v případě, že by nebyla k dispozici udržitelná alternativní ujednání;

Varianta bez dohody

11. připomíná, že v souladu s článkem 50 SEU přestanou být Smlouvy použitelné pro Spojené království dne 1. listopadu 2019, nedojde-li k dohodě nebo k prodloužení lhůty uvedené v čl. 50 odst. 3 SEU;

12. zdůrazňuje, že pokud Spojené království vystoupí z EU bez dohody, ponese za to plnou odpovědnost vláda Spojeného království; upozorňuje dále na dopady, které by takovéto vystoupení bez dohody mělo na hranici mezi Severním Irskem a Irskem a na spolupráci a provádění Velkopáteční dohody;

Středa 18. září 2019

13. bere na vědomí, že v britské Dolní sněmovně i mimo ni panuje značný nesouhlas s rozhodnutím pozastavit zasedání Sněmovny až do 14. října 2019, které zvyšuje pravděpodobnost vystoupení Spojeného království z EU bez dohody;

14. vítá, že orgány EU a EU-27 mezitím přijímají opatření týkající se přípravy a nouzového plánování pro případ, že by došlo k naplnění scénáře odchodu bez dohody; konstatuje, že se jedná o jednostranné kroky, které jsou v zájmu EU a jsou dočasné povahy; zdůrazňuje dále, že tyto kroky nemají stejné účinky jako dohoda umožňující spořádané vystoupení a že neskýtají tytéž výhody jako členství v EU nebo ustanovení o přechodném období v dohodě o vystoupení; vítá poslední návrhy předložené Komisí dne 4. září 2019 a zavazuje se, že se jimi bude zabývat co nejdříve a způsobem, který zajistí, aby byla minimalizována zátěž způsobená správními opatřeními (zejména pak s ohledem na poskytování finanční podpory malým a středně velkým podnikům);

15. konstatuje, že nelze uplatnit žádné přechodné období, není-li uzavřena dohoda o vystoupení, a že ani není možné zavést jakési „mini-dohody“, které by umožnily omezit narušení způsobené neřízeným vystoupením Spojeného království z EU;

16. zdůrazňuje, že k dalšímu vyjednávání mezi EU a Spojeným královstvím poté, co by bez dohody vystoupilo z EU, by mohlo dojít pouze pod podmínkou, že Spojené království dostojí svým povinnostem a závazkům ve věci práv občanů, finančního narovnání a všech částí Velkopáteční dohody;

17. konstatuje, že v případě vystoupení bez dohody budou finanční a další povinnosti Spojeného království i nadále existovat; prohlašuje, že v tomto případě odmítne udělit svůj souhlas s jakoukoli dohodou či dohodami mezi EU a Spojeným královstvím, dokud Spojené království nedostojí svým závazkům;

18. připomíná, že jakmile budou tyto závazky splněny, jednání o vztazích mezi EU a Spojeným královstvím budou vyžadovat důkladné záruky a ustanovení o rovných podmínkách, jejichž cílem bude zabezpečit vnitřní trh EU a zabránit tomu, aby podniky z EU čelily potenciálnímu nespravedlivému konkurenčnímu znevýhodnění; v tomto ohledu připomíná podmínky, které stanovil ve svém usnesení ze dne 14. března 2018, v neposlední řadě pokud se jedná o zajištění vysoké úrovně ochrany životního prostředí, zaměstnanců a spotřebitelů; konstatuje, že Evropský parlament žádnou dohodu o volném obchodu, která by nenaplňovala tuto vysokou úroveň ochrany, neratifikuje;

19. připomíná, že ochrana práv a životních rozhodnutí (včetně zaměstnaneckého statusu a nároků na sociální zabezpečení) občanů EU pobývajících ve Spojeném království a britských občanů pobývajících v zemích EU-27 zůstává i nadále jeho hlavní prioritou a je třeba vyvinout maximální úsilí s cílem zajistit, aby tito občané nebyli vystoupením Spojeného království z EU postiženi;

20. vyjadřuje znepokojení nad uplatňováním systému registrace k pobytu ve Spojeném království pro občany EU a nad vysokým podílem žadatelů, kteří podle oficiálních údajů Spojeného království získali pouze předběžný status usazené osoby (podle těchto údajů se jedná až o 42 %); připomíná, že této situaci se lze vyhnout tím, že si Spojené království zvolí administrativní postup, který vychází pouze z prohlášení a u nějž důkazní břemeno při nesouhlasu s prohlášením nesou orgány Spojeného království; naléhavě proto vybízí Spojené království, aby svůj přístup revidovalo;

21. vybízí Spojené království a EU-27, aby přijaly opatření poskytující právní jistotu občanům EU pobývajícím ve Spojeném království i britským občanům pobývajícím v zemích EU-27; připomíná svůj postoj, podle nějž by EU-27 měla zaujmout soudržný a velkorysý přístup k ochraně práv britských občanů pobývajících v těchto členských státech;

22. vyjadřuje hluboké znepokojení nad nedávnými rozporuplnými prohlášeními britského ministerstva vnitra ohledně volného pohybu po 31. říjnu 2019, která vyvolala velmi nepříznivou nejistotu pro občany EU pobývající ve Spojeném království, přičemž vzniká riziko, že tato prohlášení mohou dále vyostřit již tak nepřátelskou atmosféru a negativně ovlivnit jejich schopnost prosazovat svá práva;

23. připomíná, že mnoho britských občanů důrazně vyjádřilo nesouhlas s tím, aby přišli o práva, kterých v současnosti požívají na základě článku 20 SFEU; navrhuje, aby EU-27 přezkoumala, jak by bylo možné zmírnit tuto situaci v rámci omezení vymezených primárním právem EU a při dodržení zásad reciprocity, rovnosti, symetrie a zákazu diskriminace;

Prodloužení období podle článku 50

24. konstatuje, že dne 9. září 2019 byl parlamentem Spojeného království přijat zákon, který vládě této země ukládá povinnost požádat o prodloužení přechodného období, nebude-li do 19. října 2019 dosaženo dohody s EU;

25. prohlašuje, že podpoří prodloužení lhůty uvedené v článku 50, budou-li pro toto prodloužení existovat důvody a účel (např. vyhnout se brexitu bez dohody, uspořádat parlamentní volby nebo referendum, odvolat oznámení podle článku 50 nebo přijmout dohodu o vystoupení) a nebude-li jím nepříznivě ovlivněno fungování orgánů EU;

26. připomíná, že neuspořádá hlasování o udělení souhlasu, dokud britský parlament nepřijme dohodu s EU;

27. bere na vědomí rozhodnutí vlády Spojeného království nenavrhnout kandidáta na komisaře do nadcházející Evropské komise a neposílat zástupce Spojeného království na některé schůze EU konané po 1. září 2019; zdůrazňuje, že to neovlivní schopnost orgánů EU řádně fungovat, a opět prohlašuje, že pokud se jedná o Evropský parlament, poslanci EP za Spojené království zůstávají i nadále poslanci EP se všemi z toho vyplývajícími právy a povinnostmi, a to až do vystoupení Spojeného království; připomíná, že dokud je Spojené království členským státem, požívá práv a je vázáno povinnostmi vyplývajícími ze Smluv, včetně zásady loajální spolupráce;

o

o o

28. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Evropské radě, Radě Evropské unie, Komisi, parlamentům členských států a vládě Spojeného království.